

Wagnerovský večer v Ostravě nadchl publikum Mezinárodního festivalu slovanské hudby

Ostravan.cz, 6. 11. 2019

6.11.2019 Milan Bátor Hudba Recenze

V úterý 5. listopadu byl v ostravském Domě kultury zahájen Mezinárodní festival slovanské hudby. Úvodní koncert měl jasnou koncepci a zadání. Předehry a vybrané árie z oper Rienzi, Tannhäuser, Lohengrin, Mistři pěvci norimberští a Parsifal operního vizionáře Richarda Wagnera přednesl holandský heldentenor Frank von Aken. Janáčkovu filharmonii řídil dirigent Robert Jindra.

Z úterního koncertu Mezinárodního festivalu slovanské hudby.

Foto: MFSH

Mezinárodní festival slovanské hudby založil hudební teoretik a pedagog Ostravské univerzity Martin Kajzar, který také v úvodním slovu zasvěceně pohovořil o aktuálním programu a své nové publikaci, věnované přednímu českému pěvci evropského renomé Josefu Aloisu Ticháčkovi. Zahajovací koncert byl této neprávem pozapomenuté osobnosti rovněž věnován. Potěšující byla účast publika – více než dvě třetiny Společenského sálu Domu kultury města Ostravy byly solidně zaplněny věkově velice různorodým publikem.

V úvodu zazněla předehra k opeře Rienzi, kterou Wagner nezařadil do svého bayreuthského kánonu, byť tvoří v jeho díle významný předěl. Tato opera, již sám autor podceňoval v předehře i mnohých dalších partiích, svědčí jasně o zrození operního génia. Janáčkova filharmonie zahrála Rienziho s kultivovanou dynamickou výstavbou, dlouhohodechými a čistými žesti (slyší se vyzdvihnout trubky) a dramaticky vzletnými smyčci.

Frank van Aken se ostravskému publiku poprvé představil árií Allmächt'ger Vater z 1. scény a V. dějství opery Rienzi. Klíčovou árií opery zahájil sametový tón hoboje a vzestupný akordický rozklad harfy za doprovodu sordinovaných žesťů, které poukázaly na citlivou souhru a oduševnělou výstavbu. Poetická melodie violoncell a pak už typická nesmrtelná, široká melodie všech smyčců. Aken je na pohled sympatický chlapík a hned v první árii večera ujistil, že je majitelem nosného a zvučného hlasu, ne nadarmo si jej přilákaly přední operní domy, jako jsou MET či Scala. Akenův pěvecký projev byl vytříbený ve všech dynamických odstínech a pečlivý v deklamaci, byť na první dojem po barevné a výrazové stránce nezněl jeho tenor ve všech polohách přesvědčivě. Jeho výkon však postupně gradoval.

Frank van Aken. (Foto: MFSH)

Předehra k opeře Tannhäuser s legendární introdukcí klarinetů, lesních rohů a fagotů měla vkusný, spíše živější spád a velmi dobrou gradaci. Znamení výkony bylo slyšet v trombonech, dřevcích, výraznou narativní úlohu dobře sehrály též smyčce. Po předehře následovala dramatická árie Inbrunst im Herzen ze III. dějství téže opery. Zde Aken přednesl obtížný part s velkou charakterizační jistotou a lehkostí. Jeho skvělý smysl pro melodii a úsporná, ale přesná gestika daly tušit též velkou jistotu hereckou, kterou

bohužel v koncertním podání nebylo možné rozvinout. „bayreuthský heldentenor“ v Tannhäuserovi potěšil nejen exaltovanou dramatičností, ale též lahodně měkkými výškami a žádoucí vroucností.

Po přestávce došlo na jednu z nejpohádkovějších předeher v hudebních dějinách. Lohengrin je tvůrčím činem naprosto mimořádným. Libreto k této opeře je po jazykové stránce jedním z největších Wagnerových výkonů. Protiklad pohanské moudrosti a křesťanské spásy? Střetnutí bílé a černé mystiky, nebo křehké setkání světa transcendentního a smyslového? Ať už vnímáme poselství této úchvatné operní básně-pohádky-mysteria jakkoliv, vždy je její součástí nadpozemsky překrásná hudební symbolika.

Členové Janáčkovy filharmonie. (Foto: MFSH)

Orchestr se ujal přede hry pod Jindrovou taktovkou zodpovědně a citlivě. Svět tajemného, mystického Grálu je vyjádřen hudbou stříbřitě záře, světélkujícími a vysokými houslovými tóny. Dirigent Jindra vedl svým přesným, lapidárním gestem jednotlivé nástroje k spolehlivé prokreslenosti, v níž bylo možné snadno identifikovat a „vychutnat“ hlavní motivy. Na přede hru navázala árie In fernem land ze III. dějství, která cituje hudbu přede hry. Škoda, že protagonisty nenapadlo zahájit ji s Akenem bezprostředně a bez potlesku: postupným příchodem, by pohádkové kouzlo bylo bývalo intenzivnější. Pojetí tenoristy bylo plné krásných momentů, přesto bylo místy znát, že Wagner tuto roli původně koncipoval pro spinto tenora.

Město Mariánské lázně má v případě Richarda Wagnera jedno nikoli bezvýznamné prvenství. Právě zde si totiž skladatel poprvé zaznamenal nápad na nové drama o norimberském ševci. Od té doby však muselo uplynout dlouhých třidvacet let a žádné jiné dílo kromě Prstenu Nibelungova nevznikalo tak dlouho a komplikovaně. Z opery Mistři pěvci norimberští zazněla nejprve přede hra, která natrvalo prolomila jistý ostych publika projevit nahlas své emoce. Po jejím velkolepém závěru došlo k spontánním ovacím. Korunou večera bylo drama plné symbolů Parsifal, jmenovitě árie Amfortas! Die Wunde!, již se Aken v řádném programu s diváky rozloučil. Ohlas jeho posledního sólového výstupu byl frenetický, proto se ještě muselo přidávat.

Wagner prostě všemu, co nemohlo promluvit, propůjčil svou hudební řeč: nevěřil, že by muselo existovat něco němého. Nořil se do ranního rozbřesku, lesa, mlhy, propasti, výšky hor, hrůz noci, odlesků měsíce a vyčetl v nich tajnou touhu: chtějí se rozeznít. To věděl už Friedrich Nietzsche. A to překrásné hudební kouzlo se na zahajovacím koncertu přeneslo i na posluchače, které bezmála dvouhodinový program neutahal, naopak, nalil jim do žil novou energii.

Nad dílem Richarda Wagnera se sešli umělci nanejvýš povolání. Ne každé (výběr některých temp byl diskutabilní a rozezpívání Akenovi také chvíli trvalo) číslo bylo naprosto konzistentní, ale gradace, strhující nasazení Jindry, spolehlivý orchestr a přirozený, nestatický a propracovaný výkon sólisty si získaly sympatie a srdce publika.

Projekt podobně vycizelovaný a dramaturgicky přesvědčivý si zaslouží velký obdiv a uznání. Byl ideálním zahájením tohoto mladého ostravského hudebního festivalu a

svědčil o tom, že v jeho čele stojí nanejvýš povolaní lidé, kteří ho připravují s láskou, péčí a hlubokou erudicí.

Přečtěte si více z rubriky " Hudba ", nebo přejděte na úvodní stranu.

Zdroj:

<http://www.ostravan.cz/60284/wagnerovsky-vecer-v-ostrave-nadchl-publikum-mezinarodni-ho-festivalu-slovanske-hudby/>